

Főszerkesztő és ideiglenes felelős szerkesztő: **Dr. Olosz Lajos**
Laptulajdonos a **CORVIN**
Leánykád 12. E.

DÉLI HIRLAP

A timiștorontali törvényessék bej. sz. 83. (Dos. No. 934/1938)
Alapította: **DR. VUCHETICH ENDRE** és **DR. VARNAY ELEMÉR**

Ziarul Comunității Maghiare din România ■ A Romániai Magyar Népkegyesség lapja

A nagy elhárító csata eddigi gyűjtőpontjain a németek tegnap is súlyos harcokat vívtak keleten, — jelenlik Berlinből.

Politikai vonatkozásban továbbra is a washingtoni Churchill—Roosevelt találkozó és a londoni Eden—Majszkij—Wynant tárgyalások állanak az érdeklődés előterében.

A Times című londoni lap feltűnést keltő megállapításokat fiuz Eden és Majszkij megbeszéléseire, egy másik cikkében pedig arról ír, mit jelentene angolszász szempontból Moszkva politikájának nemzeti alapra való helyezése.

A bolgár országgyűlést rendkívüli ülészakra hívták össze Argentína és Törökország állástfoglalásának menedékiing vitáiban Londonban bir szerint dán emigráns kormány alakul.

XII Pius békeszózata

XII. Pius pápa szerdai rádiószózatának már is élénk visszhangja van a világsajtóban. Elsőnek természetesen a római lapok méltatják a pápa beszédét, melyet az Osservatore Romano, a Vatikán fejhivatalos lapja ma egész terjedelmében közölt. A Badoglio-kormányhoz közelálló Messaggero 'mú olasz lap a többi között azt írja, hogy XII. Pius pápa nem akart mást, mint újra figyelmeztetni az emberiséget a háboru végzetes következményeire. Ezt tetje a pápa a háboru kitorésének előestéjén is. Kiemeli a lap a beszédnek azt a részét, melyben a pápa hangoztatja, hogy háboruval nem lehet megoldani az emberiség fájó kérdéseit, különösen nem a totális háboru fokozásával. XII. Pius nemcsak a tanácsadó, hanem a bíró szavát is hallatta: a totális háboru ellenkezik a keresztény és emberi értékekkel, de ellenkezik ezekkel az a magatartás is, mely beszüntetésről követelésekkel lép fel az ellenféllel szemben. Nincs ogy győzelem, melyet szentesíteni lehetne az emberi méltóság megsértésével — hangoztatja a pápa beszédét ismertetve a Messaggero.

Vatikáni vonatkozásban egyébként figyelmet keltett az a lisszaboni jelentés mely Galeazzi vatikáni kormányzó amerikai küldetéséről szól. Galeazzi a pápa üzenetét viszi Roosevelt elnöknek.

Eden és Majszkij tanácskozása

A Times című londoni lap vezércikkben foglalkozik Eden brit külügyminiszter és Majszkij helyettes szovjet külügyi népbiztos tanácskozásainak jelentőségével. A Times cikkét a Reuter brit hírügynökség részletesen ismerteti s a D.A.B. amszterdami jelentése alapján a Rador hírügynökség is beszámoló róla. Bevezetőjében az angol lap annak a reményének ad kifejezést, hogy Majszkij rövid londoni látogatása „egy évtizedes eredményes nagyköveti tevékenysége betetőzésékként, alkalmat ad az angolszovjet kapcsolatok részletes megvizsgálására.”

Az európai háborút nem lehet megnyerni s a béke nem biztosítható Anglia és Oroszország szilárd egysége nélkül, — írja a továbbiakban a londoni lap. — Anglia külpolitikája csak az Egyesült Államokkal és a Szovjettel való szoros együttműködés alapján lehet győzelmes és a jövőben. Az új világrend létrehozásához feltétlenül szükséges a Szovjetunió közreműködése. Az európai béke nek s talán a keletázsiai békének sem lehet tartós alapja Oroszország részvétele nélkül.

Fejtegetései során a Times cikkírója átmutat arra is, melyek az angolszász—szovjet kapcsolatok nem kívánatos mo-

Rendkívüli ülészakra hívták össze a bolgár nemzetgyűlést

Fontos változások a román diplomáciai karban Kinevezték Olaszország új berlini nagykövetét

Washington: Churchill a Kanadában megkezdett tárgyalásokat fejezi be Roosevelttel — London: Hamarosan sor kerül az angol—amerikai—szovjet értekezletre — Lisszabon: Pápai üzenet megy Rooseveltnek

A keleti arcvonal gyűjtőpontjain továbbra is súlyos harcok dúlnak — Lefegyverezték a dán hadsereget — Londonban dán emigráns kormány alakul — Riccardi volt olasz valutaügyi minisztert letartóztatták

A Times cikke: Nagybritannia és az Egyesült Államok örömmel fogadják Moszkva politikájának nemzeti alapra való helyezését

zanatai. Mindenekelőtt ogya a szövetségeseket a háboru erőfeszítések összehangolásának hátrányaitól. „A legkönnyebben a háboru hozzájárulás fontosságának vitatása hintheti el a vizsály magvat az angolszászok és a Szovjet között”. Másrészt a Szovjet mulasztásának tudja be a cikkíró a távolmaradást a quebeci értekezletre, a francia felszabadítási bizottság elismerésében viszont az angolszász hatalmak késedelemkedése volt kirívó szerinte. Pedig az algiri francia bizottság egyidejű elismerése „alkalmat adott volna egy közös angolszász—szovjet lépésre.”

Az angol—amerikai politikát nem befolyásolhatja az a körülmény, hogy a Szovjet nem vesz részt a csendesóceáni háboruban. Arra kell törekedni, — javasolja a Times — hogy a Szovjetet a lehető legjobban bevonják a szövetségesek háboru terveibe. Az erős kéz politikája Németország irányában csak a Szovjet jóakaratu beleegyezése és együttműködése révén vezethet sikerre, — hangoztatja a Times vezércikkírója, majd szóról—szóra így ír: „Elméletben két lehetősége van a Szovjettel való együttműködésnek. Az egyik az lenne, ha a Szovjet és a nyugati hatalmak között megállapodás jönne létre abban a tekintetben, hogy mióta politikai intézke-

dések volnának végrehajtandók közösen Európában, az érdekeit kiséllamok meghaligtatásával. Ilyen megállapodás megkivánná a közös felelősség előzetes feltételét, a nélkül azonban, hogy az elhatározott intézkedéseket feltétlenül mindenütt alkalmaznák. A másik lehetőség az lenne, ha Anglia egymagában, vagy az Egyesült Államokkal együtt vállalna olyan megállapodást, amelynek az alapján helyt állana Nyugat-Európa biztonságáért, — ugyanakkor pedig Oroszország ezt Kelet-Európáért tenné, mindkét fél (Anglia, esetleg az Egyesült Államokkal együtt és Oroszország) együttműködően a cselekvési körzetükbe tartozó kiséllamokkal, de nem vállalván semmiféle felelősséget a másik fél érdekerületéért.

Komoly okok az első feltétel javára szolgálnak, — fejezi be cikkét a Times — viszont az angoloknak és amerikaioknak az utóbbi hetekben tanusított magatartása a fejlődést, talán akaratlannul, mégis határozottan, a második feltétel felé irányította.”

Angol—amerikai—szovjet megbeszélések

Eden brit külügyminiszter és Majszkij szovjet helyettes külügyi népbiztos

tárgyalásai hir szerint olyan kedvezően alakulnak, hogy az angol—amerikai—szovjet értekezlet összeülése biztosnak tekinthető. Egyik hatalom sem akar időt vesztegetni s kölcsönösen azon a nézetben vannak, hogy az időszerű háboru és politikai kérdéseket mielőbb tisztázzák. London, Washington és Moszkva között sürü táviratváltás folyik az értekezlet helyének végleges megállapítása érdekében.

A Rador hírügynökség berni jelentés ismerteti, mely szerint a Londonból érkező legújabb hírek arra mutatnak, hogy az angol—amerikai—szovjet értekezlet előkészítésére irányuló tárgyalások már befejezéshez közelednek. A találkozó színhelye valószínűleg London, Moszkva vagy Kairó lesz. Angol részről Eden külügyminiszter, orosz részről Molotov külügyi népbiztos, az Egyesült Államok kormánya képviselőjében pedig Wynant londoni nagykövet vagy Harry Hopkins vesz részt a tárgyalásokon, melyekre hamarosan sor kerül, hogy a legsürgősebb kérdéseket megvitassák. Az alapvető fontosságú kérdéseket ezúdn Churchill szer. élyesen vitatja meg Sztilinnal.

(—r)

A politikai arcvonal

Ma kezdődik a bolgár országgyűlés rendkívüli ülészaka

Szófia. (Rador). A német távirati iroda jelenti: Filoff bolgár miniszterelnök rendelettel hatodik rendkívüli ülészakra hívta össze a huszonötödik Szobranjet. A rendkívüli ülészak első ülése ma, pénteken délelőtt 10 órakor kezdődik. Intézkedés történt, hogy minden képviselőt értesítsenek az összehívásról. Filoff különben kihallgatásban fogadta Kaloffot és Kioszeivanoffot, a Szobranje elnökét és alelnökét, s velük a parlament összeülése ügyében tanácskozt.

Filoff újabb megbeszélése HITLERREL

Bucuresti. A Viata című lap Berlinből szerzett magánértesülés alapján közli, hogy Filoff bolgár miniszterelnök újabb megbeszélést folytatott Hitler német vezérrel és kancellárral.

Ankara. Az Aksam című török lap cikkben foglal állást a Boris király halálával Bulgáriában előállott helyzet tekintetében. A török lap többek között hangoztatja, Törökországnak érdeke, hogy Bulgáriában rend és nyugalom legyen, mint ahogy érdeke az is, hogy az egész Balkánon rend legyen.

nagykövetté nevezte ki, — jelenti a Stefani.

RÓMA NEPE UNNEPLI A PÁPÁT

Róma. (Rador). A Szent Péter-terén szerdán hajalmas tömeg gyűlt össze, hogy meghallgassa a pápa rádióbeszédét, melyet a téren felállított hangszórókon is közvetítettek. A beszéd elhangzása után a tömeg lelkesen éltezte a pápát. A Szent atya megjelenés lakosfáljának ablakán és apostoli áldását adta a megjelentekre.

FOLYTATJAK A VOLT OLASZ Vezető SZE-MÉLYISÉGEK LETARTÓZTATÁSÁT

Róma. (Rador). A rendőrség felsőbb parancsra elfojta Franco Jacomin nagykövetet, volt főhadnagyot. Ugyancsak elfojták a csereforgalom és a devizák volt miniszterét, valamint a légügyek volt államtitkárát, Raffaelo Riccardit.

AZ EGYIPTOMI MINISZTERELNÖK NYILATKOZATA

Amszterdam. (Rador). A német távirati iroda jelenti: A Reuter brit hírügynökség kairói értesülése szerint Nahasz pasa egyiptomi miniszterelnök szerdán közölte, hogy Transzjordánia miniszterelnökével az

Uj román követ a Vatikánvárosban, Ankarában és Stockholmban

Bucuresti. (Rador). A hivatalos lapban megjelent kézirat a román diplomáciai karban jelentős személyesrék történtek. Így Cretzianu Alexandru rendelkezési állományban lévő meghatalmazott minisztert ismét tényleges szolgálatra rendelték és rendkívüli követi és meghatalmazott miniszteri minőségben szeptember 1-i hatállyal Románia ankarai követévé nevezték ki. Ugyanekkor Telemaque Alexanaru ankarai követet visszahívták.

Románia szentszéki követi állásában is változást történt. Papp Danila tábornok meghatalmazott minisztert visszarendelték; helyébe Bossy Raoul került.

Brabetzia Victor stockholmi követ helyébe Nan Fredericet állították.

UJ OLASZ NAGYKÖVET BERLINBEN ÉS ANKARÁBAN
Róma. (Rador). OFélsége III. Viktor Emánel olasz király és császár Alberto Pariani tábornokot berlini nagykövetté, Guido Rocco-t pedig ankarai

arab unióról folytatott megbeszélései véget
tek.

Nahasz pasa kijelentette, minden igyeke-
setükkel azon voltak, hogy valamennyi arab
nép szövetkezésére vonatkozóan megvaló-
síthassák a kidolgozott tervezetet.

**ARGENTINA ALLASPONJA A
MENEDEKJOG KÉRDÉSÉBEN**

Buenos Aires. (Rador). A német táv-
írói iroda jelenti: Argentína kormánya
tegnap válaszolt arra a kérdésre, melyet az
Egysült Államok, Anglia és Kanada kormá-
nya intézett hozzá a menedéjog ügyében.
A három hatalomhoz intézett, azonos tar-

talma jegyzékben — melyet Storni külgy-
miniszter írt alá — Argentína kijelenti,
fenntartja magának a jogot, hogy szabadon
dönthessen minden egyes esetben. Külön-
külön.

**TÖRÖKORSZAG IS KÖZÖLTE ALLAS-
PONTJÁT A MENEDEKJOG VITÁBAN**

Ankara. (Rador). A német távírati
iroda jelenti: A török kormány válaszá-
t a szövetségesek részéről a menedéjog kérdé-
sében hozzá intézett jegyzékre, szerdán
nyújtották át a három hatalom ankarai di-
plomáciai képviselőjének. A válaszjegyzék
tartalmára vonatkozóan semmiféle közlést
nem adtak ki.

XII. Pius pápa üzenetet küldött Roosevelt elnöknek

Lisszabon. A portugál lapok
arról adnak hírt, hogy a Vatikánváros
kormányzója — utban Washington
felé — Lisszabonba érkezett.

Vatikánváros. Galeazzi va-
tikáni kormányzó amerikai küldeté-
sével kapcsolatosan jól tájékozott va-
tikáni körök a következőket mondo-
ták:

Galeazzi augusztus 31-én a pápa
megbízásából Washingtonba indult és
tegnap már Lisszabonba érkezett.
Galeazzi, minő a pápa különmegbi-

zotta, XII. Pius üzenetét viszi Roose-
velt elnöknek. A kormányzó ezenfelül
öt hatalmas diplomáciai csomagot is
visz magával Washingtonba.

A Vatikánban megjegyzik, hogy
Galeazzi kiválóan alkalmas személyi-
sége így fontos megbízásra. Minő a
Pacelli-család régi hű barátja, a pápa
feltétlen bizalmát élvezi.

Galeazzi 1942-ben már járt Ameri-
kában. Akkor igen sok quóqszert
hozott az Egyesült Államokból a Va-
tikánnak.

Lefegyverezték a dán hadsereget

Bucuresti. (S. P. P.). Dániából
származó jelentések szerint az ország
belső helyzete nyugvóban van. A dán
hadsereget lefegyverezték és feloszlát-
ták, a gépjárműveket lefoglalták. Az
itt-ott még mutatkozó gyenge ellenállást
megtörték. A király és a trónörökös a
királyi kastélyban tartózkodik.

**EMIGRÁNS DÁN KORMÁNY
ALAKUL LONDONBAN**

Stockholm. A Stefani olasz hír-
ügynökség jelenti: Londonból jelentik,
hogy az angol fővárosban megbeszélé-
sek folynak egy dán emigráns kormány,
vagy esetleg egy dán felszabadítási bi-
zottság felállítására céljából. A londoni
dán kormány, illetve bizottság vezető-
jévé a több év óta Angliában tartózkodó
Moeller Christian dán konzervatív-párti
vezető politikust szemelték ki.

**A TÖRÖK ÁLLAMFO VISSZATÉRT
ANKARÁBA**

Ankara. Izmet Inönü török állam-
elnök tegnap több hetes Izstanbul mel-
letti nyári tartózkodásáról visszatért
Ankarába.

**LONDON KÉSZ A SVÁJCOBAN OKOZOTT
BOMBARÉK MEGTÉRÍTÉSÉRE**

Bern. (Rador). A német távírati iroda
jelenti: Hivatalosan közlik, hogy a brit
kormány sajnálkozását fejezte ki Svájc-
nak a brit repülők okozta károk felett. A brit
kormány kijelentette, kész az okozott károk
megtérítésére.

**A TIMES SZERINT SZTALIN
NEMZETI POLITIKÁT FOG
KÖVETNI**

Genf. (Rador). A német távírati
iroda jelenti: A jelenlegi háboruban fej-
merült kérdésekkel foglalkozva a
Times című angol lap újabb állásfoglalás
és azt írja, hogy ha Moszkva nemzeti
politikát folytatna és így keresné elő-
nyöket Szovjetországnak számára,
ezen az ajapon Nagybritannia és az
Egysült Államok szíves örömet tár-
gálna vele.

A Times szerint a „brit és amerikai
vezetők” nincsenek azon a véleményen,
hogy Moszkva világforradalmi célokat
követ, hanem inkább azt hiszik, hogy
Sztalin nacionalista politikát fog kö-
vetni.

**KOMUNISTA SZERVEZET LELEPLE-
ZÉSE A BALKÁN-HEGYSÉGBEN**

Szofia. (Europapress). Néhány nappal
ezelőtt a Balkán-hegységben a rendőrség
kommunista szervezetet leplezett le, ame-
lyet teljesen megsemmisített. A tűzharc so-
rán kilenc kommunistát megöltek, többet
foglyul ejtettek. Csak néhánynak sikerült
elmenekülnie.

**IBN SZAUD ALLASPONTJA A
PALESZTINAI KÉRDÉSBEN**

Ankara. (Europapress). A jaffai rádió
részleteket közöl arról a visszautasító ma-
gatarásról, amelyet Ibn Szaud király az
arab unióra vonatkozó előzetes tárgyaláso-
kon való részvétel ügyében tanúsított. Is-
mertetés, hogy Nahasz pasa egyiptomi mi-

niszterelnök e tárgyalásokra Szaudi-Arábia
képviselőjét is meghívta. Ibn Szaud képv-
előjének a tárgyalásokon való jelenlétét a
palesztinai kérdés szönyegrehozásától tette
függővé, kérve hogy valamennyi résztvevő
közös nyilatkozatban szegesse le Palesztina

szövegét. Churchill több napon át tárgyal Washingtonban

Amszterdam. (DNB). Az angol
hírszolgálat közlése szerint Churchill
angol miniszterelnök és felesége tegnap
Quebecből Washingtonba érkezett. A
szövetsége fővárosban való több napos
tartózkodása alatt Churchill a Fehér
Házban lakik. Ezen idő alatt az angol
miniszterelnök folytatja Roosevelt el-
nökkel megbeszéléseit a háború néhány
fejlesztéséről részleteit illetően, amelye-
ket még Quebecben kezdték megvitatni.
Churchill washingtoni látogatása nem
valami új helyzetet kezdett jelenti, ha-
nem a Kanadában megkezdett dolgok
lezárását képezi. Churchill nem minden
idejét foglalja majd le a hivatalos tény-

Churchill több napon át tárgyal Washingtonban

kedés, mert részben társadalmi progra-
mot is állítottak össze részére. Wash-
ingtonba érkezése alkalmával Church-
ill és feleségét Roosevelt elnök fog-
adta.

Jelentéseink a harcterekről

**A keleti elhárító csata eddigi gyújtópontjain
a németek tegnap is súlyos harcokban állottak**

Berlin. A német vezéri főhadiszál-
lás legújabb jelentése szerint a keleti
harcteren az elhárító csata eddigi gyujt-
ópontjain a német csapatok tegnap is
súlyos harcokban állottak.

Határozott eljuttatásokkal a né-
hány helyen előrehatolt bolsevista erő-
ket feljártóztatták és részben, súlyos
vesztésekkel közepette visszavetették
őket.

Német harci és közelharci repülőkö-
telékek összefoglaló támadásai tegnap
elsősorban a Vjaszmatól délnyugatra

A német légharítás módszerei megváltoztak

Berlin. Az angol hírszolgálat foglalko-
zik a legutóbbi berlini légitámadásról haza-
tért angol repülők megfigyeléseivel és meg-
állapítja, hogy igen sok német repülőgé-
pet üldözött az angol repülőket. Az egyik
repülő a következőket mondotta:

— Kemény küzdelemünk volt attól a pil-
lanattól kezdve, hogy átrepültünk az euró-
pai partokon. Az egész utvonalon végig né-
met vadászgépek portyáztak. Azok az angol
repülők, akik hosszabb ideje nem jártak Ber-
lin fölött, megfigyelhetők, hogy a német
védekezés módszerei megváltoztak. Keve-
sebb volt a légharítás, de annál több a
fényező és az éjtszakai vadász repülőgép.

Az osztályok közötti összhang megteremtése

A teremtői bölcsesség különböző
társadalmi osztályokat létesített s
mindeniket valamilyen határozott
rendeltetéssel, feladattal látta el. Bot-
tor dolog azon vitatkozni, hogy melyik
réteg értékesebb, „magasabb”? Min-
denik réteg egyaránt fontos, szüksé-
ges, nélkülözhetetlen. Észszerűtlen
dolog arról vitatkozni, hogy az embe-
rnek melyik az értékesebb test-
része, mert mindenik egyaránt szük-
séges és fontos. Éppen így észszerű-
tlen dolog érték-kategorizálni felállí-
tani az egyes társadalmi osztályokról.
A mult elkövette azt a nagy hibát,
hogy éles határvonalat húzott a tár-
sadalmi osztályok között. Kegyetle-
nül ráfizetett erre a hibájára. A ké-
szülő új világban a nemzetek testét
szagató társadalmi tagozottságnak
el kell tűnnie. Nem valószínű, mert
mindenik osztály egy teremtési rend,
hanem lelki értelemben: a közép és
felső osztálynak az eddig, sajnos,
eléggé érzeteltetett göggyét el kell vetnie.
Az alsóbb osztály tagjaiban ne lásson
mást — testvéren kívül.

— Az evangélium a keresztény hit lé-
nyegét a szeretetben határozza meg.

Szeresd Istent teljes szivedből és sze-
resd embertársadat, mint saját maga-
dat. Ahol ez a keresztény, válogatás
és előfeltétel nélküli, emberi gyarló-
ságokon túllátó és mindig megbocsátó
szeretet megvan, ott nincs osztály-
harc, igazságtalanság, ellenszenv, el-
határolás, lenézés és ezzel együtt
nincs ott talaja a bolsevizmusnak
sem.

Uj társadalomra s társadalomszem-
léltre van szükség. Olyan társada-
lomra, amely az igazság pilléréim épül
fel. Ahol nem előjog, vagyon dönti el
az ember értékét, hanem az egyéni
ráteremtés és érték. Ahol a jellem
a jog. Minden osztályban van jó mag
és van konkoly. Minden osztályban ki
kell válogatni és keltetni a jó magot
és minden osztályból ki kell vetni a
konkolyt. Ne aszerint értékeljük egy-
mást, hogy ki milyen családból és mi-
lyen osztályból származik, hanem
aszerint, hogy milyen milyen lélek,
jellem és érték lakozik. Ezek előtt
nyissunk meg minden ajtót. S a ha-
szontalanokkal, ha meg nem változ-
nak, — ki a Tajgetoszra!
Kiss Béla

**GYÁSZISTENTISZTELET BUCU-
RESTIBEN BORIS KIRÁLY LELKI-
ÜDVEÉRT.** (Bucuresti). Szeptember
5-én, vasárnap délelőtt fél 11 órakor III.
Boris király temetésének napján a bu-
curesti Sf. Spiridon templomban gyász-
istentiszteletet mutatnak be az elhunyt
uralkodó lelkiudvéért. — A német táv-
írati iroda jelenti Szófiából, hogy a fel-
húszkádasszerű eső ellenére a bolgár
nép tovább folytatja zarándoklását. Bo-
ris király földi maradványai elé. Intéz-
kedtek, hogy a katonák egyik oldalán a
katonaság, másik oldalán pedig a polgá-
ri személyek vonuljanak fel. Holnap
mintegy harminc különböző társadalmi
egyesület képviselői tisztelnek a kop-
orsó előtt és helyezik el ott koszorúju-
kat. (Rador)

**NÉMETORSZÁGBÓL HAZATÉRŐ SZERB
HADIFOGLYOK.** (Belgrád). A héten 323
szerb hadifogoly érkezett Németországból
Belgrádba. A hazatérőket az állomáson több
más személyiséggel az élen Nedelkovic mi-
niszter fogadta. (Transkontinent Press).

**FRANCO BEFEJEZTE NYARALÁ-
SÁT.** (Madrid). A spanyol államfo-
lesége és leánya, valamint katonai és
polgári kabinetfőnökei kíséretében nyá-
ri üdüléséről visszatért Madridba. Az
állomáson a belügyminiszter, a rendőrség
vezérigazgatója, valamint az állam-
a katonaság és a párt számos magas
személyisége fogadta Franco. (Rador)

**UJJÁÉPÍTIK A MILÁNÓI SCALA-OPE-
RÁT.** (Róma). A milánói Scala-operaszí-
náz igazgatója intézkedett, hogy a légitáma-
dás alkalmával rongálódást szenvedett szí-
nházat megmentsék az összeomlástól. A
nyagterem főlé, amelyet egy bomba beszaki-
tott, védőfalat húznak, hogy az eső behato-
lását megakadályozzák. Az ujjáépítés is
kezdődött, olyan mértékben, hogy a téli
időjárás ne okozzon az épületben újabb ká-
rokat. Tekintettel arra, hogy az épület ter-
ve megvan az ujjáépítés másfél évet vesz
majd génybe. (Transkontinent Press).

**A KANADAI KOMMUNISTÁK UJ
PÁRTOT ALAKÍTOTTAK.** (Genf). Tim
Buck, a kanadai kommunista párt, eddi-
gi főtitkára Haladó Munkáspárt néven
új pártot alakított. Ebben a pártban
töbörülnek az összes kanadai kommu-
nisták. (DNB)

URANIA filmszínház Arad Kellems hívdős terem. Tel.: 12-32
Ma és a következő napokon. Zsúfolt termek harsogó nevelése
igazolja, hogy az idény legjobb bohózata a
Macario csavargó
A humor és kaland csúcsa. Előadások 3, 5, 7, 9 kor. ONC hirdó.

Giraud emlékirata a francia összeomlás okairól

A francia összeomlás minden nemzet számára mély tanulságokkal teli. Giraud tábornok, az északafrikai francia hadsereg jelenlegi főparancsnoka közigazgatási főségi főosztályának a francia összeomlás okairól. Ezt a memorandumot intézték Pétainhez s ebben kifejtette nézetét a francia összeomlás okairól. Ezt a memorandumot nemrégiben ismertette a Settegiorni című milánói folyóirat is. Az olasz lapban megjelent memorandum részleteit szövegszerű fordításban alább közöljük:

Mik az okai ennek a történelemben szinte példa nélküli álló összeomlásnak?

Mindenekelőtt a születések esőkeése. Franciaország a háború nélkül is az öngyilkosság útjára lépett. A család elűnt és helyét adott a gyermektelen gyűttelésnek. A világ leggazdagabb országában, ahol a föld mindenkinél terem, aki csak fáradságot vesz megművelésére, a vidék elnéptelenedett.

Ezt a fajtat, amely eredetileg erős, rusztikus, a fáradságnak ellenálló fajta volt, egyre nagyobb mértékben támadta meg az alkohol és a vérhaj: váza összeomlott, husa ernyedte vált, ellenálló ereje megszűnt. Mind az ellenállás, mind az előkészület szempontjából nézve, az 1940-es katonák különbözött az 1914-estől! Igen csekély volt menetelő képessége, még csekélyebb volt munkaképessége, s valami leküzdhetetlen álmoság fogta el. Ezek voltak az 1940-es katonák jellegzetes vonásai.

1914.—1918-ban emberfeletti erőfeszítéseket tettünk! A megpróbáltatásokból testileg és erkölcsileg kimerülve kerülünk ki. Eszményünk nem az volt, hogy a győzelmet egy jobb világ felépítése céljából használjuk ki, hanem az, hogy szórakozzunk! A társadalom legmagasabb rétegeitől a legszármagabbakig a nép csak szórakozni akart, sőt megmámorosodni. Mit tanított az iskola ezeknek a gyermekeknek és embereknél? Mindenekelőtt az önzést, a személyi érdekeket és az irigységet kultuszát. Másodsorban pedig megtagadták mindazt, ami isteni, szellemi, eszményi volt!

Fegyelméletlenség az egész vonalon

A győzelem utáni husz év ifjúsága sem számbelileg, sem minőségileg nem volt megfelelő.

Ha pedig az ifjúság után, amely a hadseregnek csak kis részét alkotta, az egész nemzetet nézzük, vajon milyenek ennek jellegzetes vonásai? Mindenekelőtt a tekintély hiánya!

A különböző kormányokban, bármilyen volt is azok jellege, nem látnak mást, mint pártokat és sohasem Franciaországot. A különböző minisztériumok összetétele — és sok minisztérium létezett — egyenesen botrányos volt.

Tartalékos tisztjeink, akik csapataink tulajdoni részét képezték ki, nem mertek parancsolni, akár nehéz, akár egyszerű feladatról volt szó.

S mindez megismétlődött ipari téren is. Ennek következményei voltak: a termelés csökkenése, a termelési módszerek hiánya, a kiadások emelkedése, az iparvállalatok helyes irányításának lehetetlensége...

De az erkölcsi kár még nagyobb volt az anyagnál is. A francia ember ifjúsága óta hozzászokott, hogy fölöttesinek ne engedelmességgel, ne parancsoljanak neki. Mindent saját tetszése szerint cselekedjen.

A világháború négy éve alatt megtanultuk, hogyan kell meghalni és hogyan kell szenvedni. De nem tanultunk meg dolgozni. 1914-ig a francia munkás és földműves fáradságtalanul dolgozott. Országunk a kispolgárok országa volt, ahol még gyapjúharisnyát használtak s ahol a takarékoság — egyesek fukarságnak nevezték — irányított mindent.

„Ha kényszerítenek minket a harcra, hadseregünk páratlan dicsőséggel fogja koszoruzni a török zászlókat“

Isztanbul. (Radur). Szaradzoglu török miniszterelnök — mint a DNB. jelenti — Izmirben tartózkodván, ahol a nemzetközi vásárt látogatta meg, az izmiri prefektus és a nemzetközi vásár más előkelőségeinek tiszteletére ebédet adott. Ebből az alkalomból Szaradzoglu beszédet mondott, amelyet a Dundupiner-nél huszonegy évvel ezelőtt ar-

A huszonegy évvel ezelőtt nyert győzelem útja az új fejlődés felé vezetett

A nemzeti élet minden területén az idegenek foglalták el annyira a helyeket, hogy a törököknek az idegenektől kellett engedélyt kérniük arra is, hogy a magok természetét dohányt szivhaszák. A törökök csak pásztorok voltak s az ország csendőrei.

— Ma azt kérdezhetjük — folytatta Szaradzoglu — miként volt lehetséges olyan közösségi élet, amely annyira távol volt minden haladástól. Az idegenek

tott győzelem emlékének szentelt.

A török miniszterelnök emlékeztetett arra, hogy annak a győzelemnek nem volt kizárólagosan katonai jellege. Annak a győzelemnek a jelentősége abban rejlik, hogy vele Törökország részére lezárult a maradiság korszaka és kezdetét vette a haladás kora.

már csak a török nemzet halálát várták. Egyszerre azonban felcsendült Kemál Atatürk hangja ezekben a szavakban: „A török nemzet él és élni fog!” Így kezdődött meg Törökország legtovább eső zugaiban is a küzdelem.

— A katonai győzelem azonban nem lett volna elegendő, — hangoztatta a továbbiakban a török kormányfő. — Még le kellett győzni Törökország más három ellenségét: az oszmán uralkodóhá-

zat eltávolítottuk, a kapitulációkat megszüntettük és legyőztük a végzetbe való beletörődést. Ezzel nyílt meg a huszonegy évvel ezelőtt nyert győzelem útja az új fejlődés felé.

Szaradzoglu a következő szavakkal végezte beszédét:

Ebben a huszonegy esztendőben olyan színvonalra emeltük hadseregünket, amelyet barátaink és ellenségeink egyaránt értékelni tudnak. A meghatározottabban el vagyunk szánva arra, hogy ha egyszer kényszerítenek minket a harcra, ez a mi hadseregünk páratlan dicsőséggel fogja koszoruzni a török zászlókat.

Szaradzoglu miniszterelnök egyébként Izmirből különvonaton szülőhelyére, Oedemis-be utazott. Rövid ottartózkodás után megtekinti Izmir vidékét, majd visszatér Ankarába.

Egy darab történelem az Olt völgyében

— A Déli Hirlap alkalmi tudósítójától —

A Braşov-fagarasi-Brassó-fogarasi uton Serecia-Sárkánytól négy kilométerre fekszik az Olt jobb partján, egy dombon Halmeag-Halmágy. A községből remek kilátás nyílik az Olt völgyére. Délnyugaton a fagarasi havasok csipkés hegyláncolata, délkeleten a Piatra-Craiuului-Nagykirálykő kéklő ormai gyönyörködteik a szemet, és az Olt mint egy ezüstös szalag kanyarog a távoli Turnu Roşu-Vöröstoronyi-szoros felé, hogy ott elhagyja Erdély földjét.

Ósi falu, ősi templom

A falu eredete a történelem homályába vész. Az ősi templom alapítási éve, mint ezt a templom falán elhelyezett tábla is mutatja: „Fundata anno 1160—1190”. Amikor II. Endre idetelepti a teuton lovagokat, már mint „Almage Castrum” szerepel (1225), akkor tehát már vár és templom állt azon a helyen. A templomot sokszor javították az évszázadok folyamán, úgy hogy ma már csak az oltár csucsíves, tömör közhajója képviseli az eredeti stílust. A templomnak magának nincsen tornya. A harangtorony, melynek meglévő kis harangja 1637-ből származik, a régi vár egyik bástyájából épült a templom elé. Apaffi Mihály, erdélyi fejedelem leherodatta a várat és az anyagot a fogarasi vár javítására fordította, ugyancsak odavittette a nagy harangot is, mely még most is ott van.

A templom 1600 körül lett evangélikus. Az oltár fölött, a mennyezetben még most is látható az Agnus Dei, továbbá egy pápa köbe vésett mellszobra és a pápai címer egy töredéke. Az evangélikus egyház első papját, Georgius Androviust régi iratok 1615-ből emlegetik. Egy megmaradt kötelezvény 1699-ből, a keresztelési anyakönyv

1731-ből, a halálzási és esketési anyakönyv 1759-ből származik. 1843-ban, tehát pontosan száz év előtt kapott a templom orgonát, új oltárt és oltárképet.

Temetői „rigmusok“

Másik nevezetessége a falunak a templom körül elterülő régi temető. Minden siron vagy kőbe, vagy márványba faragott rigmus örökölt meg az elhunyt emléket és érdemét, a régi, szinte kibetűzhetetlen, ma már porladó kőbe vésett sírfeliratokból az egészen új, márványba faragott idézetekig.

Egy régi sírfelirat Rozsondai János tiszteletes emléket őrzi:

Imé! A kő érdemei
Életében dúsértek
Halálában tetemei
Nyugodni ide tértek
A Halmágyi Szentegyháznak
Volt tiszteletes Atyja
Rozsondai János urnak
Áldott legyen a pora
Sírját szerelmesei
Neje s három gyermekei
S minden jó ki ismerje
Könyveket hullat érte.

Születet 1788.

Megholt 1849.

Egy másik régi sírfelirat így szól:

Egy mű munkás, jámbor ember
Nyugszik ezen szép helyen
Ki becsületes s szorgalmas
Volt egész életében
Fogarasi András a neve
Szívét sok csalódás érte
Nem volt boldog földi élete
Ez vitte őt korán sírba
Munkabíró férfitörbe.

Az idegenben elesett magyar katoná

emlékét őrzi az alábbi sírfelirat:

Tekints ó halandó ember
Ezen néma sírkőre
S olvasd róla kiket felel
E bus sír gyászos öble
Itt két testvérnek emeltek
Emléket bus szülei
Csak Benkő Annának nyugszik
Csendesesen itt reteme
Benkő János Veronába
Nyugszik idegen országba
Csak emléket hoztuk ide
A halmágyi temetőbe.

A község lakói

Halmeag-Halmágy község lakóinak száma mintegy 1200; román és magyar. A falu őslakossága a régi várórségből és a déli határőrök ivadékaiból származik. Majdnem mind evangélikusok; szorgalmas földművesek és iparosok. Van zeneegyletük, kulturházuk és több száz kötetes könyvtáruk. Kerekcs János, a falu fiatal és buzgó lelkipásztora, ebben a magyar evangélikus végközségben igen hasznos, áldásos munkát végez, és nemcsak hívei, hanem a csekélyszáma római katolikus, református és unitárius magyarok közt is népszerű. A leggyakoribb családnevek: Fogarasi, Grépály, Geréb, Moldvány, Török, Benkő, Lukács, Bakó. A község lakóinak mély vallásosságát jelzi a következő házfelirat:

Az Ur segítése
Soha meg nem szűnik
Ő azz megsegéli
Aki benne bízik.
Áldom és áitsérem
Az urnak szent nevéi
Hogy reménytelenül
Ennyire megsegéli

Alsányi A. Ervin, Braşov-Brassó

Az 1914—18-as háború megszüntette ezt a kispolgári szellemet. Az amerikaiak érkezése, vagyonuk, módszereik felforgatták a francia nép eszmevilágát. Az emberek ezental milliókban és nem realiztikusan számoltak.

Örömök mindenekelőtt!

A családok fényűzés fokozódott. Az illatszergyárosok vagyonokat kerestek. A vállalkozó és a munkás, művezető és alárendeltjei között mindenekelőtt a szórakozásra gondoltak és a munkát a minimumra csökkentették. Közben pe-

dig megfeledeztek arról, hogy az egyház évszázadok óta a vasárnapot határozta meg pihenőnapnak s hogy ennek a parancsolatnak megtartása a legbiztosabb módszer volt a szükséges heti pihenő biztosítására.

A munkaidőt előbb 48 óráról 45, majd később 40 órára csökkentették. A munkaadó pedig ezer ürügyet és kifogást talált a szórakozásra. Nyáron a tenger mellett tartózkodott, ősszel vadászott, télen pedig különböző sportokat üzött. A munkás mindent megfigyelte és levonta belőle a következtetést.

De nemcsak a munkaidőt csökkentették, hanem csökkent a munka felelősségadata is. A munkást nem érdekelte az, amit termelt. Alaposan lecsökkent, vagy egyenesen elűnt mindaz, ami a francia termelést kiválóvá tette. Elűnt a francia árucikkek eleganciája, finomsága, alapos kidolgozottsága. Az amerikai módszereket alkalmazták és megfeledeztek arról, hogy Franciaországban nem volt meg Amerika szelleme, sem pedig az amerikai lehetőségek nem állottak fenn.

(Folytatjuk.)

Emlékezzünk Gyóni Gézára

Negyedévszázad múlt már el azóta, hogy meghalt Gyóni Géza, az elmúlt világháború magyar költője. Ott porlad messzi Szibériában, távol otthonától. De alaktj messzi tájak, múlt idők távlatából is felidézi az emlékezet és újból elkíséri őt kálváriás útján Gyóntól Krasznójárszkgig. Gyón-on született a költő, innen származik írói neve is, mert családi nevén Achimnak hívták.

A hírnév az első világháború alatt kapta záruyára az addig jóformán ismeretlen költőt. Az emberiségre zuhanó tragédiát Gyóni Géza lelkiéletében is nagy változásokat idézett elő. A háború énekeise lett. Rákosi a háborús hazafias költészet legmagasabb csúcsára állította Gyónt. . . Gyóni pedig nem sokára ment a többiekkel a harctérre és onnan küldte haza bátor elszántságban is mélységesen emberies verseit. „Csak egy éjszakára” című versének nagy hatása volt, átjárta a szíveket. Csakhamar mely idézetek, mint valaha Petőfi egyik-másik versét.

A „Lengyel mezőkön” című kötetét követették már a fogságban írt versei. Gyóni ott is az maradt aki volt, a przemysli ostrom alatt: társai és az otthonmaradottak vizsgálatója, felmérője 1917-ben történt a szintén fogságban élő Mihály öccsének halála. Az anynyira megrendítette a költőt, hogy lelke meghomlott és csakhamar ő is belehalt a messzi szibériai sírba.

Negyedévszázad telt el Gyóni Géza halála óta. Ebből a távlatból már pontosan meg lehet itélni egy költő értékét. Gyóni jelentős és maradandó értéke a magyar költészetnek. Érzési mélységesek és valóban átéltek. Minden sorát a költői őszinteség illette. Minden verse visszacsendült népe lelkében, s így költészetét sem fogja sohasem ellepni a feledés pora.

VERES SANDOR

Tizenyolc és tizenkilenc éves ifjak utólagos jelentkezése a sorozásra. Az aradi hadkiegészítő parancsnokság felszólítja azokat a 18 és 19 éves (1924-ben és 1925-ben született) ifjakat, akiknek 4-8 középiskolai végzettségük, illetve érettségijük van s az augusztus 15 és 25 között elrendelt sorozáson nem jelentkeztek, hogy haladéok nélkül jelentkezzenek a hadkiegészítő parancsnokságon sorozásra. A jelentkezésre vigyék magukkal a kívánt iratokat.

Adomány. A dr. Kakuk-csecsemőgondozó javára Jánosfi Márta a Déli Hírlap kiadóhivatala útján 3000 lejt adományozott.

Nem tanácsos a vonat lépcsőjén utazni! (Saj. tud.) Tegnap este halálos szerencsétlenség történt Arad közelében, az aradulnoui-ujaradi vasuti hidon. A Timișoara-Temesvár felől jövő személyvonattal utazott Tégla Gusztó 17 éves fiú és Aradul-Noun-Ujaradon a vonat lépcsőjén tartózkodott. Amikor a szerelvény a vasuti hidra ért, a fiatalember annyira kihajolt, hogy fejét belelötötte a hid vasoszlopába, és a kerek alá esett. Azonnal meghalt.

Megbízásból keressük jó állapotban levő

pézsmahát-bundát,

Iénbélés céljára. STAR, Minda & Co., Arad, Eminescu-utca 14. szám.

Négy személyt gázolt el a száguldó autó. (București). Cios Alexandru lovári sofőr a Bratiano-körútról nagy sebességgel fordult be a Victoriei-utca és a villamos megállóban álló személyek közül négyet elgázolt. Ezek — két férfi és két nő — olyan súlyos sérüléseket szenvedtek, hogy kórházba kellett őket szállítani. A sebesültek közül Brancianu Ionel és Corsaneanu Anny sérülései annyira súlyosak, hogy felépüléssel nem lehet számolni. A sofőrt, akiről megállapították, hogy meg nem engedett sebességgel száguldott, letartóztatták.

Sértésvesz. Timis-Torontal megyében, a megyei állatorvosi hivatal jelentése szerint, 31 községben lépett fel a sertésvesz. Mindenesetre csak egyes megbetegedési esetekről van szó.

Allatakról szóló kis históriák

Írta: VAJDA LÁSZLÓ

1. Egyik barátomtól, aki Bécs valamelyik külvárosában egy gyermeküdü vezetője, néhány hónapja levelet kaptam.

— Amint tudja, — írta —, üdülönk telkén zöldségkertészetet folytatunk és közvetlenül mellettünk terül el az erdő és vadaskert. Már most, szerencsétlenségünkre, a házórozó kutyám megpillantott egy nyulat a szomszédos vadaskertben, utána futott, kergette, az erdőszélig meglátta és lelőtte. Egyik ismerősöm egy magyar juhászoktat (terelő pulit) ajánlott fel megvételre. Kérem a tanácsát, megvegyem-e? Jömdulatu, megbízható fajta-e ez és főképp: nem kergeti-e a vadat?

Rögtön válaszoltam, részvéteget fejeztem ki a katasztrófa felett, de a terelő pulira vonatkozólag mást nem tudtam írni, mint az egyik ismert színész esetét a két pulijával. A színész nőnek ugyanis volt két kis pulija, akik hűségesen őrizték az álmát. Egy reggel a színész nő ágyban fekve, elkezdte hangosan mondani a szerepét, amelyet aznap este játszott. A kutyusok izgatottan berohantak a szomszéd szobából, keresték azt a valakit, akivel őrjöngő beszélt. Keresték az ágy alatt, a butorok mögött, minden sarokban és minden elképzelhető és elképzelhetetlen helyen. Főképpen az izgatta őket: hogyan tudta valaki éberségüket kijátszani és hogyan tudott észrevétlenül bejutni. Arra persze nem gondolhattak, hogy egy józan ember „magában beszéljen”.

Ez volt minden, amit a pulikról tudtam. Jó ideig nem hallottam semmit a gyermeküdüből. Nemrégem aztán a következő levelet kaptam:

— Az új magyar pulikutyá — Péternek neveztem el — minden várakozáson felül bevált. A szomszéd vadaskert kertése ugyan gyanakodva fogadta, hogy új kutyát szereztem be és éberem figyel. A következő dolog történt: a veteményes kertben káposztát, kelt, krumplit és sárgarépát ültettünk. Egy napon észrevettük, hogy a nyulak és egy fiatal özike is, odasomfordálnak a örökterítéshez és figyelik, hogy tiszta-e a levegő. Ha nem látják senkit a kertben, átbujnak a kerítésen, vagy alatta legelésznek, vagy kihúzzák a répát és megszökönek. Péter ezt észrevette, egyszerre előugrott, megugatta és kikergette a vadat a veteményes kertből. Ő maga soha nem megy át az erdőbe. Szóval éppen az ellenkezőjét teszi annak, amit az előbbi kutyá tett. Az egész környék mulatsága Péter, aki kitereli a vadat a veteményes kertből. Valami átviszítikus ösztön hajtja, amelyet még a pusztákon szaladgáló őseitől örököltetett...

2. A Hamburg-stellingeni Haggenbeck-

— Megölte a szájába mászott kigyó. (Saj. tud.) A Bacau megyebeli Leac községben Tatu Ion gazdálkodó családja felöltött tagjaival együtt szénát kaszált. Délben pihenőt tartottak, ebédelték, majd kicsit lefeküdtek. Tatunak álmában nyitott száján keresztül kigyó mászott a gyomrába. Fia ezt ekkor vette észre, amikor a kigyó farka éppen eltűnt apja szájában. Tatunak iszonyú kínjai támadtak és bár mindjárt orvoshoz vitték, az nem tudott rajta segíteni és a gazda néhány óra múlva meghalt.

féle állatkert Európa legnagyobb és legszebb állat-paradicsoma. Van itt egy viziló-csemete, amelyről a következő történetet mesélik:

A Tutyu nevű viziló-ifjú a budapesti állatkertben született egy példás házasságot élő vizilópártól. Mikor Tutyu megszületett, megállapodtak Haggenbeckkel, hogy kicserélik az újszülöttet más, hiányzó, értékes állattal. És ekkor kezdődött a baj.

Mikor Tutyu tizenhárom hónapos lett, küldöttség jött érte Hamburgból. Tutyu már második gyermeke volt vizilószülőknek, az első is eladták valamelyik külföldi állatkertnek. A vizilómama emlékezett erre és rettentően vigyázott Tutyura. Amióta a kicsi megszületett egyetlen pillanatra sem tájtott tőle. Anya és gyermeke együtt sétáltak, uszta, ettek és aludtak, szorosban egymáshoz simulva. Az anya ébersége pillanatokra sem csökkent, nem felejtette el első gyermekét, kit az emberek elraboltak tőle.

A kicsit el kellett választani az anyjától. De hogyan? Az anya nagyon vigyázott és minden kísérlet, hogy a kette behatoljanak, biztos halált jelentett volna.

De az ember ravasz.

Egy állatszállító kocsi toltak a kette ajtajához. Az összekötő ajtókat kinyitották. A ketrec falait deszkákkal elfőttek. Az állatoknak napokig semmi táplálékot sem adtak, ki akarták éhezteni őket. A szállítóketrebe bőséges mennyiségű zabot, léherét és másfajta viziló-csemegét helyeztek el. A kicsi bebuhatott volna az annivalóhoz, a nagy már nem, mert a szállítóketrec nyílása kicsi volt az ő méreteihez képest. Az összekötőajtó csapóajtó volt, mely mögött éjjel-nappal ápolók álltak, készen arra, hogy az ajtót lecsapják, ha a kicsi átment a másik ketrebe. De minden hiába volt.

A két állat, anya és gyermeke már második napja álltak az ajtó előtt. Ehen és szomoruan néztek az annivalót, de ha a kicsi be akart menni, az anya elállta az utját.

A negyedik napon a vizilómama már nem tudta nézni, hogy kicsinye éhez és átengedte az ajtót. A kicsi a zabhoz szaladt és a csapóajtó azonnal bezáródott.

Az ápolók rögtön hoztak eledelt az öreg számára is. De az nem nyult semmihez. El nem mozdult arról a helyről, ahonnan a gyermekét elrabolták.

Marcona örök és az állatkert igazgatója, egy öreg vadász, ki már jó néhány állatrágédiát látott, könnyes szemmel álltak a ketrec előtt, mikor Tutyut elvitték...

Az új szlovák államtanács

Pozsony. Tiso dr. szlovák államelnök kinevezte a tíz tagból álló szlovák államtanács tagjait. Az államtanács elnöke Drobny Jan volt itélőtáblai elnök, helyettese Klimec dr. az evangélikus egyház főfelügyelője. A többi között tagja az államtanácsnak Vojtasek püspök, Micura dr. semmitőlészeli elnök és Tiso István a pozsonyi itélőtábla elnöke. A német népcsoportot az államtanácsban Magyarnics, a népcsoport művelődési osztályának vezetője képviseli. A németeknek eddig három képviselőjük volt a régebbi huszonhastagú államtanácsban. A magyar népcsoportnak nincsen képviselője az új államtanácsban. (Curentul).

— Agyonütött a villám egy fiatal nőt. Besenoveche-Öbesenyő községben szerdán délután a villám agyonváltotta Dancsov Mária 22 éves nőt. A fiatal nőt a mezőn érte a villám.

— Cukrot és olajat osztanak Aradon. Arad város közlekedési hivatala közli, hogy szeptember 2-től kezdődően 750 gramm cukrot osztanak ki szeptember hónapra a 2-es számú cukorjegy ellenében. A kiosztás a legnagyobb számú körzettel kezdődik. A közlekedési hivatal felszólítja a kereskedőket, hogy szívesen vegyék át a szükséges cukor mennyiséget a Romcolind cukorlerakattól, naponta huszontötíz körzetet számítva. A cukorkiosztás megkezdését a kereskedő köteles kirakatában kifüggesztett hirdetéssel a fogyasztók tudomására hozni. Az a fogyasztó, aki a kiosztásról hirdetmény kifüggesztésétől számított tíz napon belül a cukrot nem veszi át, elveszti jogát a cukorra. Ugyancsak a közlekedési hivatal közli, hogy az 1-50 körzetben lakó fogyasztók részére szeptember 2-től kezdődően megkezdik az augusztus étolaj mennyiség kiosztását. A kiosztásra kerülő mennyiség 500 gramm személyenként 180 lejes kilogrammonkénti áron számítva. A kiosztás a 2-es számú olajjegy ellenében történik. A kereskedők a Federala Zorile-től vehetik át. A kiosztás kezdetét a kirakatban elhelyezett hirdetéssel kötelesek a fogyasztók tudomására hozni. A fogyasztó a kifüggesztéstől számított hét napon belül tartozik a mennyiséget átvenni, ellenkező esetben elveszti jogát az olajra. Az 50-es számon feltűlő körzetekben lakó személyek részére az olaj kiosztása a szükséges mennyiség megérkezése után történik.

Szörmeárúk nagy választékban

STAR Minda & Co. cégnél ARAD. Eminescu-utca 14.

Rádió

SZEPTEMBER 5. VASARNAP

BUCUREȘTI. 7.55—9 Hírek, reggel, zene. 9.30 Isteniszületet követő zene * patriarkai székesegyházból. 12.45 Hírek. 13.45 Dél hangverseny. 13.45 Közlekedési hírek. 14.30 Sebesütek szórakoztató műsora. 15.30 Katonák üzennek. 16.45 falu óra. 17. Munka és világosság óra. 19. Előadás tajak szépsége. 19.40 Közlekedési hírek. 19.45 Hírek. 20. Zenekari hangverseny énekesszámokkal. 20.45 Háborús krónika. 21. Operatársulatok. 22. Hírek, sportközlemények. 22.20 Szórakoztató zene.

BUDAPEST I. 7.45 Zene, hírek, zene 9. Unitárius istentiszület. 10. Római katolikus egyház ének és szentbeszéd. 11.15 Evangélikus istentiszület. 12.30 Rádiózenekar. 13.45 Hírek. 14. Hanglemek. 15. Muzikázás előadás. 15.45 Német és olasz dalok. 16.30 Hírek magyarul, németül, románul, szlovákul, ruszinul, szerbül. 17. Hanglemek. 17.15 Tarka műsor. 18.35 Előadás. 18.50 Hírek. 19. Egyfelvonásos szindarab. 19.25 Hegedű 19.55 Előadás. 20.05 Kivánság-hangverseny. 21.40 Hírek. 22. Sportesemények. 22.25 Hanglemek. 23.45 Hírek.

CORSO-MOZI, Arad

TELEFON 23-14 Előadások 3, 5, 7 és 9 órák

Ma. Kacagató vigáték-sorozatunk nagy szenzációja

Egy leány a kikötőben

Amedeo Nazzari és Doris Duranti kűnő a kűtása.

Apróhirdetések

MŰTÖMEST (stoppolást), műszövés, nyakkendőfordítást, legszebben, legmegbízhatóbban készítünk. Arad, Avram Iancu-tér 2, első emelet. (228)

ELADÓ jutányos áron alig használt, bécsi gyártmányú szivattyú, tűzoltásra is alkalmas. Cim Reclamanál, Arad, Eminescu-u. 4. (1922)

STOPPOLÓLÁNYT és kifutólányt jó fizetéssel, azonnal felfogadok. Cejka, Kötszövőgyár, Arad, Cantacuzino-utca 33. (1924)

BEJÁRÓNÓT azonnal felfogadok egész napra, egyszobás lakásba, gyermektelen házaspárhoz. Jelentkezés reggel 8-9-ig. Marasesti-utca 33, első emelet 4. (1919)

ELADÓ olcsón husfeldolgozó gép. Wolf és Krenes gyártmányú, és 2 méteres transmissio. Sárközi, Arad, Regina Elena Mama-körút 20. (1917)

Fiatalabb munkást

jó fizetéssel, állandó munkára felfogadunk. Timisoara III., Carol-körút 45.

HATSZEK-ÜGYNÖKSÉG, Arad, Carol-körút 17. távbeszélő 16-95. 16.000.000: főtéri üzletes sarokbérház. 8.500.000: Főuten emeletes bérvilla. 4.250.000: villanegyedben tizennégylakásos jóvédelmű, 2.600.000: belvárosi üzletes sarokház. 1500.000: gyermekkorháznál kétszobás, fürdőszobával. 650.000: szerb templomnál négylakásos. (192)

MEGBIZASBÓL keresünk jó állapotban lévő pézsmahátbundát, férfibélés céljára Star. Minda & Co., Arad, Eminescu-utca 14. (241)

FÜRDŐBERENDEZÉS, jégszekrény, bor és sörkimerő-asztal, mákdaráló, tizedesmérleg, villanyesillár eladó. Arad, Tampa-utca 3. Szerb templomnál. Kossikné. (244)

PARASZTMAI OM alkalmaz főmolnárt. Cim Moara Macea, Arad megye. (1925)

EGYELŐLÁLLÓ, főzni tudó bejárónót, 50 éveset, azonnal felfogadnak. Arad. Penes Curcanul-utca 16 szám. (1926)

EJNISZETT Arason Aro-mozi környékén felső fogor. Megtaláló jutalom ellenében adja át Arad. Gr. Comsa-utca 6 szám, földszint 1 alatt. (1927)

ANGOL mechanikájú, legkorszerűbb, rövid, fekete Hamburger-zongora és feles gyermek hegedői eladó. Arad, Gr. Comsa-utca 6. földszint 1. (1928)

TOVÁBB fejlesztésre alkalmas bélyeggyűjtemény, mely román, magyar, cseh-szlovák és jugoszláv anyagot tartalmaz, 600 márka értékben, albummal együtt, olcsón eladó. Érdeklődők kövöljék címüket Reclamanál, Arad, Eminescu-u. 4. (1929)

Üveggyár ügyes

üvegcsiszolót

keres Ajánlatokat Maria Balea, Braşov, Str. Dr. Babeş 3, etaj címre küldjék.

2 DARAB 2 krajcáros, könyomatós nagyarányú bélyeg 1871-ből, egyik narancs, másik citrom sárga, eladó. Russu Aurel, Arad, Romul Veliciu-utca 1. szám, emelet. (1930)

FÜRESZPOR (száraz, tisztá), mosott kovácszén, bilékszén, retortaszén, gyújtós kapható. Focus fatelepen, Arad, Stefan cel Mare tér 10. szám. Távbeszélő 14-91. (1931)

ALKALMAZUNK azonnali belépésre 2 középkori molnárszolgát. Cim: Moara Veronica, Pancota, Arad megye. (1932)

GYÁRHELYISÉGET keresünk, előnyben az állomás környékén. Fermoar Arad, Penes Curcanul-utca 14. (1933)

Timisoara Temesvári **CORSO-MOZI** Előadások 3, 5, 7, 9-kor TELEFON: 38-95
Velence szépsége, irodalmi nemesség, detektív film izgalma:
A szép ismeretlen
LAURA SOLARI és Antonio Centa — Sergio Tofano — Luigi Cimara.

50 EVEN felüli, rendes bejárónót azonnalra alkalmazok. Cim Reclamanál, Arad, Eminescu-utca 4. (1934)

BARNA csikóbundát vennék. Cimeket „Csikóbunda” jellegére” Reclamahez, Arad, Eminescu-u. 4. (1935)

VIZATHATLAN ponyva, hátizsák, férfi öltönyök, vacsorakabát (szmoking) eladó. Arad, A. Gavra-utca 16. első emelet. (1936)

JÓ állapotban levő női, átmeneti kopat (strapa) kabát eladó. Arad, Cosbuc-utca 51. (1937)

BÉRBEADÓ családi ház. Szoba, konyha, éléskamra, nagy kert, villanyvilágítás, festett padló, esslinger-redőny, stb. 14 pernyire a villamostól, Fratelián, bér 1800 lej, bér 6 óra előre fizetendő. Ajánlatokat „Kitünő víz” jellegére a timisoara kiadóba kérek. (6942)

PÉNZSZEKRENY, 2-es, Anheuer-féle, eladó. Timisoara, IV., Dimitrie Sturdza-u. 37, 10. ajtó. (6913)

BEJÁRÓ mindenest alkalmaz kéttágu uricsalád. Arad, Luther-tér, 3., II. kapu, 12. ajtó. D. e. 9-11, d. u. 5-6-ig. (1946)

Ismét olcsón és jól vásárolhat a moradékok áruházában

Timisoara, Carol-körút 5. Doja u c i s a k á n.

BEJÁRÓNÓI állást vállal hetenként 3-szor Daka Marcella, Timisoara, III., Rusu Sirianu-utca 80. (6956)

LAKÁST keresek kicsit, csak egy szoba is megfelel. Különbejáratu, villanyal. Timisoara, Berthelot-körút 2. Dancsó. (6963)

5- és 12-éves GYERMEK részére való kabát, női esőkabát és különféle ruhák, függöny, jó állapotban levő, eladó. Teleki, Timisoara II., Preot Bontila-u. 33. (6932)

FORUM-MOZI, ARAD

Ma. Hiteles leírás a tengeri háborúról.

A tenger őrei

Műsoron kívül a legújabb híradó

KIFUTÓFIUT, kerekparozni tudót azonnal felfogadok. Hajdu-szalón, Timisoara IV., Carol-körút 14. (Pötichen-cukraszafa házában). (6931)

JÓL FŐZŐ mindenest azonnalra keresnek. Cim: Timisoara, Moconi-u. 4/a. Singer. (6917)

ROMAN nő társuina dobozgyárba, 400.000 lejjel. Dobozkészítéshez ért. Cim a kiadóban. (6927)

BEJÁRÓ szácsnó gyakorlattal bíró, a román főzést is érti, állást keres azonnalra, vagy szeptember 15-re. Ajánlatokat „Gyakorlott” jellegére a kiadóba kér. (6926)

ELADÓ férföltöny, télikabát, 14-16 éves fiúnak, olcsó szörme kabátbélésnek, külföldi teniszlő, football-labda. 6-személyes alpakka evőeszköz, porcelán tálak, régi művü asztal székekkel, lendamaszt asztalneműek, ágycsapat, bordó szövet, ágycsapat asztalterítők, mind jó állapotban részint új, békebeli minőségben, Timisoara I., Buteanu-u. 20, I. em. 6, Banatia mögött. (6925)

HADI szolgálat alól mentes, 33 éves kereskedő vegyesáru és italtermései szakmából való állást keres vagy vidéki szövetkezet vezetését is vállalná. Hoch Oszkár, Ivanda, jud. Timiş. (6923)

KIFUTÓLEANY jelentkezhet szeszszital nélküli falatozóban. Betegséggyógyzó mellett, Csimplora Máriánál. (6921)

HALÓSZOBABUTOR, korszerű, diófából, eladó. Timisoara III., Memorandului-u. 110. (6940)

KORSZERŰ diófa-hálószoba, keret (ottomán), kályhaellenző, nagy mosóteknő, dézsa, függönytartó eladó. Timisoara II., Balas-ú. 19. (6943)

MÜHELLEL rendelkező francia varrónó keres bevettelt bíró női- vagy férfiszabót. Ajánlatokat „Varrónó” jellegére a timisoara kiadóba kér. (6942)

JÓ ÁLLAPOTBAN levő, vajsziú gyermekkosci eladó. Timisoara III. Diaconul Coresiu. 30. (6940)

KERESEK azonnaira helyiséget, üzletet vagy lakást, női szabóműhely részére. Cimeket a timisoara kiadóba kérek „Szabóműhely” jellegére. (6939)

VACSORA-KABÁT (szmoking) (selyem bélésű) és mellény eladó. Megtekinthetők reggel 8-10 között. Timisoara III., Wilhelm Mühle-u. 21. (6938)

2-AJTÓS nagy jégszekrény, ágynemű huzattal eladó. Timisoara II., Cogalniceanu-u. 3. Karakas. (6937)

FEKETE női kosztüm és fűrészporkályha eladó. Timisoara I., Plato-u. 6. Dr. Cimponeariu. (6934)

5 DARAB keresztajtó, tokkal, 2 darab duplaszárnyú ablak, 3 köteg stukator-nád eladó. Timisoara II., Telegrafului-u. 91. (6965)

TELJESEN különbejáratu, csinosan butorozott szobát keresek, csendes, erzsébetvárosi helyen. Ajánlatokat „5000” jellegére a timisoara kiadóba kérek. (6953)

NEMETŰL kifogástalanul beszélő urinó vállalja társalgási órák adását, óralevelezést, esetleg lábbadozó betegek és gyengén látók részére való felolvasását. Megbeszélés délelőtt 10-12 és délután 3-4 óráig. Cim a timisoara kiadóban. (6952)

TISZTA utcai lakás munkába járó szolid házaspárnak kiadó. Timisoara, Freidorful-nou, XV. utca 25. (6951)

KIFOGASTALAN, korszerű hálószoba-és ebédőbutorat keresünk bérbe, jól fizető részére. „Orient-Boy” Timisoara I., Ungureanu-u. 9. (6950)

JÓL FŐZŐ mindenest szakácsnót kis háztartásba, jó fizetéssel azonnal felfogadnak. Érdeklődni Timisoara, Libertatii-tér 4, I. em. A rendelőben. (6949)

BEJÁRÓNÓ állást keres. Timisoara II., Stefan cel Mare-u. 1. (6948)

ELADÓ teljesen új férfi cipő, 38-as. női cipő 34, 35, 39-es, leány részére való bakancs és 33-as félcipő és 34-es hőcsizma. Vennék 35-36-os hőcsizmát és 35-ös félbakancsot. Közlebbi felvilágosítás 8-9 és fél 3-fél 4, valamint este 7-8-ig. Timisoara I., Dr. N. Paulescu-u. 2. II. em. Fodornál. (6947)

HÁZMESTERPÁRT, lehetőleg idősekbet, keresnek. Hertl, Timisoara I., 10 Mai-u. 1, III. em. 5. Azonnal beköltözhetnek. (7038)

2-AJTÓS, jó állapotban levő szekrény és 12-személyes furnirozott asztal eladó. Neta, Timisoara I., Gheorghe Lazar-u. 16. (7020)

CSERÉPKÁLYHA eladó. Timisoara III., Ranetti-u. 39. (6966)

KIFUTÓFIUT vagy leányt felfogadnak Szegedi Mátyás, Timisoara II., Boliac-u. 7. (6933)

KÖFARAGÓ-segéd márványmunkára, jó fizetéssel állandó alkalmazást nyerhet Bicsak Ferenc köfaragónál, Bocsa-Montana, Jud. Caras. (6962)

6-SZEMÉLYES ezüst evőeszköz. ötven darab, dobozban (etuiben) eladó. Timisoara III., Treboniu Laureanu-u. 7. Földszint. Csak délután 2-fél 5 között. (6961)

SZÉP takaréktűzhely eladó. Timisoara, Freidorful-nou, 32. utca 17. Városi határ. (6957)

MEGBIZHATÓ kifutót azonnalra felfogadunk. Braun Desideriu, Timisoara I. Regina Maria-körút 5, I. em. 9. (6955)

HALÓSZOBA-és egyéb butor elköltözés miatt sürgősen eladó. Timisoara IV., I. V. Caurescu-u. 32. (6954)

VENDÉGLŐI szakácsnót szeptember 15-re keresek. Ajánlatokat a timisoara kiadóba „8-10.000” jellegére kérek. (7045)

55 éven felüli

sörkihordót

(kocsist) azonnali felvételünk. Örgyár. Timisoara.

SPORTKOCSI eladó. Timisoara. E. Teodoru-u. 13. (6936)

BEJÁRÓNÓT felfogadok. Cim: Timisoara III., Remus-u. 11. (6935)

MEGBIZHATÓ bejárónót, akinek irattal rendben vannak felfogadnak. Timisoara III., Memorandului-u. 76. (6911)

ÖNÁLLÓAN dolgozó bognárt keresnek azonnalra a barzavai mészgyárhoz. Ajánlatokat „Barzava” mészgyár. Arad, Cicio Pop-u. 8, címre kérünk. (6945)

ALIG használt, békebeli, Diamand-féle női kerékpár eladó. Dacia sorsjegyiroda. Timisoara. Bulv. Berthelot. (6944)

Veszek feltétlenül tiszta összecsukható vaságyat matraccal, Cimeket „Vaságy” alatt a timisoara-temesvári kiadóba kérek

ELADÓ fekete férfi télikabát, 43-as férfi csizma, 38-as Dermata bakancs, férfi csizma-nadrág, mind nagyon jó állapotban. Arad, Ep. Radu-utca 14-16, délelőtt 11-1 óra között. (5317)

KERESÜNK 3 nagy, vagy 4 kisebb szobából álló lakást, esetleg cserélünk is. Lehet bármely városrészben kivéve Mehalát. Cim a timisoara kiadóban. (5318)

ÖNÁLLÓAN főző mindenest szeptember 15-re felfogadok. Érdeklődni Liama Ilia-szertárban, Timisoara, I., Alba Iulia-u. 4. Délután 4-6 között. (6920)

NAGYON szép, fekete, műfaragású ebédő (bécsi munka) eladó. Timisoara Carol-körút 25., I. em. (6919)

ELADÓ háromnegyedes perzsaniki bunda, irattáska és 12-éves fiú részére való télikabát. Timisoara IV., Preyer u. 17. (6929)

GYERMEKKOCSI, mely, jó állapotban levő, valamint fehér sportkosci. olcsón eladó. Timisoara. II., Eroilor dela Tisa-körút 81. (6847)

ELVESZETT börtokban, melyen címer volt, csontkereti szemüveg. Kérem átadni a timisoara kiadóhivatalban. (7048)

JÉGSZEKRENY, 1-ajtós, kifogástalan állapotban, valamint önfűtő fürdőkád. Istházi, eladó. Timisoara. IV. Fröbl-u. 56. II. em. 25. (4304)

KÖZLEMÉNY ZSIDÓK RÉSZÉRE

Felhívjuk a 16 és 60 év közötti önálló, szabad foglalkozású és a kalmazott zsidó figyelmét arra, hogy szeptember 4 én jár le a foglalkozási gyakorlatának engedélye és a munka aól való felmentést kérő kérvények benyújtásának a határideje.

Romániai Zsidókörzpont Arad megyei hivatala